

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0225U002453

Державний реєстраційний номер: 0121U111019

Відкрита

Дата реєстрації: 12-03-2025

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Вироблення теоретичної моделі дослідження. Визначення наукової гіпотези. Опрацювання джерельної бази дослідження

Початок етапу: 01-2021

Закінчення етапу: 12-2024

Вид звітнього документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02125622

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Адреса: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Телефон: 380472372142

Телефон: 380472354463

E-mail: cic@cdu.edu.ua

WWW: <https://cdu.edu.ua>

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02125622

Адреса: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Телефон: 380472372142

Телефон: 380472354463

E-mail: cic@cdu.edu.ua

WWW: <https://cdu.edu.ua>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 43 - власна ініціатива (якщо робота виконується з власної ініціативи за кошти виконавця НДР або безкоштовно)

КПКВК:

Напрямок фінансування: 2.1 – фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7706 – безплатно (договір про науково-технічне співробітництво, тощо)

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 0.000 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Україна в просторі Центрально-Східної Європи: історія, компаративна історіографія, історична пам'ять

Назва роботи (англ)

Ukraine in space of Central and Eastern Europe: the history, comparative historiography, historical memory

Реферат (укр)

Об'єкт дослідження – історичний, соціокультурний, політичний феномен України як органічної складової частини європейського простору. Мета роботи – опрацювання історіографії, джерельної бази та теоретико-методологічних студій в контексті історичних, геополітичних, економічних та соціокультурних процесів у регіоні Центрально-Східної Європи, з одночасним аналізом місця у них української історії та історичної науки. Методи дослідження – міждисциплінарний підхід, використання методологічного інструментарію історії пам'яті (memory studies), а також історіографії, соціології, політології, психології, історичної дидактики. Результати та їх новизна: (1) Вироблена теоретична модель дослідження, зокрема щодо використання нових просторових концепцій; (2) Розроблена власна наукова гіпотеза, яка полягає у комплексному підході до функціонування парадигм: історії, історіографії та історичної пам'яті; (3) Опрацьована джерельна база дослідження, як вітчизняного, та і зарубіжного походження; (4) Отримані результати оприлюднені у 39 публікаціях, у тому числі у 33 публікаціях у фахових виданнях категорії «А» і «Б»; (5) Проведено 9 наукових конференцій, симпозіумів, «круглих столів» різного рівня. Рекомендації з використання отриманих результатів: впроваджено у навчальний процес кількох ЗВО України. Ключові слова: Україна, Центрально-Східна Європа, історія, компаративна історіографія, історична пам'ять, методологія, джерела

Реферат (англ)

The object of the study is the historical, socio-cultural, political phenomenon of Ukraine as an organic component of the European space. The purpose of the work is to study historiography, source base and theoretical and methodological studies in the context of historical, geopolitical, economic and socio-cultural processes in the Central and Eastern European region, with a simultaneous analysis of the place of Ukrainian history and historical science in them. Research methods are an interdisciplinary approach, the use of methodological tools of the history of memory (memory studies), as well as historiography, sociology, political science, psychology, historical didactics. Results and their novelty: (1) A theoretical model of the study has been developed, in particular regarding the use of new spatial concepts; (2) Developed own scientific hypothesis, which consists in a comprehensive approach to the functioning of paradigms: history, historiography and historical memory; (3) Research source base, both domestic and foreign origin, was processed; (4) The obtained results were published in 39 publications, including 33 publications in professional publications of categories "A" and "B"; (5) 9 scientific conferences, symposia, "round tables" of various levels were held. Recommendations for the use of the obtained results: implemented in the educational process of several higher education institutions of Ukraine. Keywords: Ukraine, Central and Eastern Europe, history, comparative historiography, historical memory, methodology, sources

Індекс УДК: 94(477), 930.1

Коди тематичних рубрик НТІ: 03.19.21, 03.81.03

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Україна в просторі Центрально-Східної Європи: історія, компаративна історіографія, історична пам'ять

Назва продукції (англ): Ukraine in space of Central and Eastern Europe: the history, comparative historiography, historical memory

Очікувані результати: Методи, теорії, Методичні документи

Галузь застосування: Гуманітарні науки

Опис продукції (укр): Опрацювання історіографії, джерельної бази та теоретико-методологічних студій в контексті історичних, геополітичних, економічних та соціокультурних процесів у регіоні Центрально-Східної Європи, з одночасним аналізом місця у них української історії та історичної науки.

Соціально-економічна спрямованість НТП: вдосконалення гуманітарної політики української держави

Стадія завершеності НТП: Ідея, концепція, Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 01.2021-12.2024

Виробник продукції: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Споживачі продукції: Заклади вищої освіти, наукові установи України

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами, в Україні

Форми та умови передачі продукції: Спільні НДДКР

7. Бібліографічний опис

Ivangorodsky K. Archaeological reconstructions of the ethnogenesis of the Eastern Slavs in the scientific heritage of Volodymyr Baran and Denys Kozak. Емінак. 2024. № 1 (45). С. 264–283. DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2024.1\(45\).701](https://doi.org/10.33782/eminak2024.1(45).701)

Prysiashniuk Y. P., Masnenko V. New Honorary Names of Ukrainian military formations in the context of resistance to russian aggression. The modern russian-ukrainian war: historiographical, socio-political, socio-economic and cultural-spiritual dimensions. Scientific monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2024. – 332 p. (розділ P. 200-212) <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/474>

Prysiashniuk Yu., Nenko Yu., Orendarchuk O., Shevchenko O. Ukrainian education during war: a scoping review. Revista Práxis Educacional. 2023. Vol. 19, № 50. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.22481/praxisedu.v19i50.11951>

Prysiashniuk Yu., Tkachenko V., Verkhovenko O., Nenko Yu. Emotional burnout of Ukrainian teachers in the context of a full-scale invasion (Емоційне вигорання українських учителів у контексті повномасштабного вторгнення). Revista Brasileira de Educação do Campo. 2024. Vol. 9. P. 1–29.

Батюк Т., Синявська Л. Мирон Кордуба та часопис «Україна»: особливості співпраці. Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2024. № 1. С. 92–99.

Івангородський К. В. Меморіальне законодавство РФ як засіб окупаційної політики: історико-правовий аналіз (Частина I. Теорія та практика кремлівської історичної політики). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2023. № 1. С. 78–92.

Івангородський К. В., Синявська Л. І. Виправдання повномасштабної агресії РФ проти України (так звана «СВО») російською академічною «гуманітаристикою»: історіографічний огляд. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Серія Історія. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Випуск 13/55. С. 141–161. doi: 10.24919/2664-3715.11/53.

Івангородський К. Дегуманізація українців і демонізація України російською історіографією як засіб виправдання так званої «СВО». Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2024. № 1. С. 8–24. DOI:

<https://doi.org/10.31651/2076-5908-2024-1-8-24>.

Івангородський К. Меморіальне законодавство РФ як засіб окупаційної політики: історико-правовий аналіз (Частина II. Еволюція та сутність російського меморіального законодавства). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2023. № 2. С. 19–43. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5908-2023-2-19-43>.

Івангородський К., Янишин Б. Діаспорна грушевськіана в дзеркалі сучасної історіографічної рецепції (Рец. на: Сабінський М. Постать Михайла Грушевського в українській закордонній історіографії 1940–1980-х рр. Харпків: Мачулін, 2024. 264 с.). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2024. № 1. С. 161–164. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5908-2024-1-161-164>.

Мазур О. О. Особливості управлінського та технічного кадрового складу цукрових підприємств Наддніпрянської України в кінці XIX – на початку XX ст. Zaporizhzhia Historical Review (Запорізький історичний огляд). 2021. Вип. 4(56). С.251–259.

Мазур О., Хоменко Д. Окупація криму росією за матеріалами газети «Свобода» (березень–квітень 2014 р.). Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія Історія, (13/55), 194–207.

Мазур О.О. Діяльність студентських будівельних та сільськогосподарських загонів Черкаського державного педагогічного інституту в 1960–1980-х рр. Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. Черкаси, 2022. №2. С.134–140. DOI: [10.31651/2076-5908-2022-2-134-140](https://doi.org/10.31651/2076-5908-2022-2-134-140)

Мазур О.О. Діяльність Черкаської дослідної станції біоресурсів НААН України та роль її науковців у створенні вітчизняних порід молочної худоби. Український селянин: зб. наук. праць. Черкаси, 2023. № 29. С.130–136.

Масненко В. Нові монографічні дослідження з липинськознавства Вісник Черкаського університету. Серія історичні науки. 2022. №2

Масненко В. Черкаський історіографічний симпозиум «Центрально- східноєвропейський мнемонічний простір: комеморація й історіографічна рефлексія». Український історичний журнал. 2023. № 5 (572). С. 247–250. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_1

Масненко В., Присяжнюк Ю. Становлення сучасної української традиції почесних найменувань військових формувань. Український історичний журнал. 2024. № 1 (574). С. 5–28 <https://doi.org/10.15407/uhj2024.01.005> http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2024_1_2

Масненко В., Присяжнюк Ю. Деокупація тимчасово окупованих територій України як наукова проблема та практична модель для реалізації. Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія. Дрогобич. 2023. № 13/55, С. 259–275

Масненко В.В. Важлива монографія про сучасну російсько-українську війну: Рец. на кн.: Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна. – Ужгород: РІК-У. – 2018. – 312 с. Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Історія. – Ужгород, 2020. – Вип. 2 (43). – С. 240–242

Масненко В.В. Петrenchко О. Початок збройної агресії Росії проти України за матеріалами газети «Нью-Йорк Таймс» (27 лютого – 4 березня 2014) Проблеми гуманітарних наук. Серія Історія. – Дрогобич, 2021. Вип.6 (48). – с. 435–453

Масненко В.В. Рец. на кн.: Наукове товариство імені Шевченка. Енциклопедія / Том 4, Глин–Даш. – Київ; Львів; Тернопіль, 2019. – 620 с. Вісник Черкаського університету. Серія «Історичні науки». 2021. № 1. С. 136–139.

Масненко В.В. Рец. на кн.: Яремчук В. Українська історіографія: суспільно-політична історія. – Острого: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2017. – 288 с. Український історичний журнал. 2020. – №6. – С. 199–212

Масненко В.В., Тельвак В.В. «Русский мир» як політична технологія та інструмент агресії: нова аналітична структура (Якубова Л., Головка В., Примаченко Я. Русский мир на Донбасі та в Криму: історичні витоки, політична технологія, інструмент агресії: (Аналітична доповідь). – Київ, 2018. – 227 с.). Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. – Вінниця, 2021. – Вип.35. – С.130–136.

Михайлюк Ю.М. Чорні клобуки Південної Київщини на службі в руських князів. Київщина: історія рідного краю: матеріали Всеукраїнської науково-практичної краєзнавчої конференції "Треті краєзнавчі читання імені Лаврентія Похилевича" / упорядники: В. С. Перерва, О. Д. Рокицька. – Біла Церква: КНЗ КОР «КОІПОПК», 2021. С. 61 – 74.

Петренко І., Мазур О. «Нескорені»: діяльність у Полтаві підпільної молодіжної групи на чолі з Оленою (Лялею) Убийвовк (1941-1942). Емінак: науковий щоквартальник. Миколаїв : НДЦ «Лукомор'є», 2023. №4 (44). (жовтень-грудень). С. 171-192. DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2023.4\(44\)](https://doi.org/10.33782/eminak2023.4(44))

Петренко І., Михайлюк Ю. Жіноча історія: нове дослідження про досвіди жінок минулого [Рец. на кн.: Жіночі виміри минулого: уявлення, досвіди, репрезентації: монографія; під наук. ред. О. Кісь; Центр міськ. історії Центр.-Схід. Європи, Укр. асоц. дослідниць жіночої історії, Ін-т народознавства НАН України. Львів: Центр міської історії Центрально-Східної Європи, 2023. 440 с.]. УІЖ. 2024. №2 (575). С. 218-223.

Петренко І., Сірий О., Михайлюк Ю. Судова справа писаря Грунської сотні Гадяцького полку Якова Чемкальського. Сіверянський літопис. Науковий журнал. 2024. №1 (175). С. 47-53.

Присяжнюк Ю. Теорії поколінь як дослідницький простір сучасної української історіографії селянства. Вісник Черкаського університету. Серія : Історичні науки. 2024. №1. С. 117 – 124.

Присяжнюк Ю.П. Масненко В.В. Деокупація тимчасово окупованих територій України як наукова проблема та практична модель для реалізації. Проблеми гуманітарних наук: зб. наук. пр. ДДПУ ім. І. Франка. Серія Історія. Дрогобич: 2023. №7(31). С. 259–275.

Присяжнюк Ю.П. Танцюра О.А. Україна в системі міжнародних відносин XX – початку XXI ст. (воєнно-політичні та соціокультурні аспекти). Черкаси: «Вертикаль», вид. ФОП Кандич С. Г., 2021. 220 с.

Присяжнюк Ю.П. Методичні аспекти викладання аграрної історії кінця XVIII – першої половини XIX ст. у ЗЗСО. Український селянин. 2022. Вип. 27. С. 61–66.

Присяжнюк Ю.П. Селяни Наддніпрянщини першої третини XX ст.: перспективи й пастки формування національної ідентичності. Український селянин. 2023. Вип. 29. С. 170–175.

Присяжнюк Ю.П. Українські селяни початку XX ст. у контексті викликів прийдешньої епохи: міжнародний аспект. Український селянин : зб. наук. пр. Черкаси, 2020. Вип. 24. С. 52–58. URL : <http://ukr-selianyn-ejournal.cdu.edu.ua/issue/view/293>.

Синявська Л., Силка О. Черкаська міська дума в 1900–1919 рр.: склад, повноваження, функції. Краєзнавство. 2024. № 3–4. С. 124–129.

Темченко А. І. Міфосемантика і міфосюжетика народної картини «Козак з дівчиною біля криниці». Матеріали до української етнології, 20 (23), 118-125 с.

Темченко А. І. Семантико–модулятивні конструкції голосних у лікувально–обрядових текстах українців. Народна творчість та етнологія. 2021. № 1 (389). С. 31–46.

Темченко А. Периметральні структури в магічних практиках українських знахарів. Український селянин, 2024, № 33

Хоменко Д.В. Історико-церковна проблематика у дослідженнях В'ячеслава Заїкина. Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2024. № 1. С. 161–164. DOI: 10.31651/2076-5908-2024-1-111-116

Масненко В.В., Хоменко Д.В. Україна в історії Європи. Навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей. Черкаси: Вид. Ю. Чабаненко, 2024. 112 с. + іл.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 47

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Івангородський Костянтин Васильович (д. і. н., доц.)

Мазур Оксана Олександрівна

Михайлюк Юрій Миколайович

Присяжнюк Юрій Петрович (д.і.н., професор)

Синявська Лариса Іванівна (д. і. н., професор)

Темченко Андрій Іванович (д. і. н., доц.)

Хоменко Денис Володимирович

Керівник організації:

Черевко Олександр Володимирович (д. е. н., професор)

Керівники роботи:

Масненко Віталій Васильович (д.і.н., професор)

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.